

Werktitel: Kindermishandeling.....signaleren...vermoede ns...endan?

Door: Drs. A.M.J.M. Donkers, orthopedagoog en docent bij Opleidingscentrum Speciale
Onderwijszorg (Fontys/OSO) te Tilburg. Eerder werkzaam geweest als
maatschappelijk werker in het speciaal onderwijs en bij de Raad voor
Kinderbescherming.

Hond

Wasikmaareenhond.

Bijvoorbeeld een herder die werd afgesnauwd.

Debuurvrouw zou met een dier mishandeling hebben gemaakt.

Wasikmaareenhond.

Bijvoorbeeld een boxer die werd afgetuigd.

Debuurvrouw zou met een dier mishandeling hebben gemaakt.

Wasikmaareenhond.

Bijvoorbeeld een teckel die werd uitgehongerd.

De buur zou met een dier mishandeling hebben gemaakt.

Maar ik ben geen hond.

Gedicht uit: M.J. Balmen J.v. Hest: "Mijn idee! Joden over kindermishandeling."

Stel je krijgt als remedial teacher (of als

docent/mentor/vertrouwenspersoon/leerlingbegeleider) van een leerling van 16 jaar te horen

dat hij al jaren misbruikt wordt door een judo-leraar; of een leerling van 12 jaar vertelt je dat

zijn vader wordt geslagen; of een meisje van 13 jaar laat je blauwe

plekken zien op haar moederhaar heeft toegebracht. Ook kan het zijn dat het gedrag van de

leerling (bijvoorbeeld teruggetrokken gedrag, angstig, afkerig van lichamenlijk contact,

concentratieproblemen, depressief gedrag, etc.) je een vermoeden geeft van mishandeling van

deze leerling. Voorbeeld uit de praktijk. Maar zijn naldeze voorbeelden ook werkelijk

kindermishandeling. Voor een goede omschrijving zie *Handboek voor de kindermishandeling*

(Bureau Vertrouwenartsen) die de volgende definitie hanteert: "Kindermishandeling is elke

vorm van geweldpleging of verwaarlozing op fysiek, psychisch, of seksueel gebied door

toedoen of nalaten van personen met wie het kind een afhankelijkheidsrelatie staat,

waardoor schade voor het kind ontstaat of indoe komst zou kunnen ontstaan". (BVA, 1992)

In hun registratie maken zij de volgende indeling: *lichamelijk mishandeling* (slaan, schoppen,

met hoofd tegen muur slaan, brandwond toebrengen, afranselen met zweep of riem, etc.),

lichamelijke verwaarlozing (kindslechtvoeden, geen goede kleding, slechte hygiëne, vereiste

medische zorg onthouden, etc.), *emotioneel mishandeling* (voortdurend pesten, treiteren,

kleinere, te hoge eisen stellen aan kind, verbieden met vriendjes buitenspel spelen,

achterstellen bij andere kinderen in het gezin, etc.), *emotionele verwaarlozing* (nooit worden

geknuffeld, nooit worden geliefkoosd, nooit worden geprezen, nooit worden aangemoedigd,

nooit iets goedgevoeld, etc.), *seksueel misbruik* (alle seksuele aanrakingen van het betasten van

het lichaam tot met verkrachting tegende zin van het kind) *en overig* (baby's van

drugsverslaafde moeders). Om een indruk te geven van de omvang van de problematiek: in

Nederland zijn naar schatting 50.000 kinderen per jaar uitonderzoek in 1997 blijkt dat er per jaar ongeveer 400 huisarts vermoeden dat kindermishandeling de oorzaak is. Een redent meer om bij deze problematiek even stil te staan. Vroeg of laat krijg je als remedial teacher te maken met verwaarlozing of seksueel misbruik van leerlingen. Het is dan van groot belang dat er voor het kind of jongere iets gedaan wordt. Met een ondernemen of wat juist de belemmeringen zijn om te vragen. Dus signaleren.....end an!

Om op deze vraag een goed antwoord te kunnen geven Nederland de hulpverlening is geregeld. Er is in de gebied van de jeugdhulpverlening de jeugdbescherming Bureau Jeugdzorg (BJZ) opgericht om tot een betere hulpverlening aan jongeren te komen. Het BIZ is een JAC (Jonger Adviescentrum), Voorziening Pleegzorg, Jeugdhulpverleningsinstanties, RIAGG (jeugd) en Jeugd toegang voor alle hulpvragen in onze jeugd van 0 tot 18 jaar. Vertrouwen is de basis van de Raad voor de Kinderbescherming. Het is belangrijk om te melden van gesignaleerde problemen en jongere geldend nadeel van de drie uitgangspunten:

jaar slachtoffers van kindermishandelingen. Het is dan van groot belang dat er voor het kind of jongere iets gedaan wordt. Met een ondernemen of wat juist de belemmeringen zijn om te vragen. Dus signaleren.....end an!

met vermoedens van mishandeling, Het is dan van groot belang dat er voor het kind of jongere iets gedaan wordt. Met een ondernemen of wat juist de belemmeringen zijn om te vragen. Dus signaleren.....end an!

dienen weer stte weten hoe in laatst jaren nogal wat veranderingen zijn gekomen. In verschillende provincies is het regionaal samenhangende zorg- en samenwerkingsverbanden ingesteld als het Stichting Jeugdzorg, Jeugdbescherming, om te komen tot een 18 jaar. Daarnaast is het Bureau voor de Raad voor de Kinderbescherming (AMK). De Raad voor de Kinderbescherming is hier mede deels anders geworden dan vroeger en vermoedens daarvan rondom een

Uitgangspunt 1:

Problemen rond een jongere?

Neem contact op met Bureau Jeugdzorg!

Het BIZ wordt de toegangspoort voor alle vragen en problemen rondom een jongere. Dit geldt niet alleen voor de jongere zelf, of voor de ouders/verzorgers, maar ook voor de beroepsgroep die met het kind of jongere te maken hebben, zoals huisartsen, politie, onderwijzers en maatschappelijk werkers. Het BIZ stelt in overleg met ouders en jongere vast of hulpverlening mogelijk is en welke vorm van vrij willige hulp de beste is op welke wijze het contact met de cliënt tot stand kan komen. Als de hulpverlening noodzakelijk blijkt, wordt de Raad voor de Kinderbescherming in kennis gesteld en wordt een onderzoek ingesteld om te bepalen of er maatregelen nodig zijn.

problemen rondom een jongere. Dit geldt niet alleen voor de jongere zelf, of voor de ouders/verzorgers, maar ook voor de beroepsgroep die met het kind of jongere te maken hebben, zoals huisartsen, politie, onderwijzers en maatschappelijk werkers. Het BIZ stelt in overleg met ouders en jongere vast of hulpverlening mogelijk is en welke vorm van vrij willige hulp de beste is op welke wijze het contact met de cliënt tot stand kan komen. Als de hulpverlening noodzakelijk blijkt, wordt de Raad voor de Kinderbescherming in kennis gesteld en wordt een onderzoek ingesteld om te bepalen of er maatregelen nodig zijn.

Uitgangspunt 2:

Vermoeden of signalen van Kindermishandeling?

Melden bij het AMK! (Advies-en Meldpunt Kindermishandeling)

Bij vermoedens van signalen van kindermishandeling, seksueel misbruik, is het de bedoeling dat melders zich wenden tot het AMK. Als u een beroep doet, wordt de Raad voor de Kinderbescherming in kennis gesteld en wordt een onderzoek ingesteld om te bepalen of er maatregelen nodig zijn. Het is dan van groot belang dat er voor het kind of jongere iets gedaan wordt. Met een ondernemen of wat juist de belemmeringen zijn om te vragen. Dus signaleren.....end an!

waar onder ernstige verwaarlozingen zich wenden tot het AMK. Als u een beroep doet, wordt de Raad voor de Kinderbescherming in kennis gesteld en wordt een onderzoek ingesteld om te bepalen of er maatregelen nodig zijn. Het is dan van groot belang dat er voor het kind of jongere iets gedaan wordt. Met een ondernemen of wat juist de belemmeringen zijn om te vragen. Dus signaleren.....end an!

Kinderbescherming voor het doen van een onderzoek naar de aard en noodzaak van een maatregel van kinderscherming.

Uitgangspunt 3:

Kind in levensbedreigende situatie?

Melden bij de Raad voor de Kinderbescherming!

Als er sprake is van een levensbedreigende situatie voor het kind, dank aan de Raad voor de Kinderbescherming rechtstreeks, dus zonder tussenkomst van het AMK of BIZ, worden ingeschakeld. Op deze manier kan de Raad aanpassen de noodspoedeisende kinderschermende maatregel verzoeken.

Indien je in je werk als remedial teacher geconfronteerd wordt met een leerling die jou in vertrouwen vertelt over seksueel misbruik, verwaarlozing of mishandeling is het van groot belang hoe je daarop reageert. De belangrijkste gedragsregels hierbij zal ik derevuelaten passeren:

- Trek de uitspraken van de leerling nooit in twiifel; neem hem of haar serieus.
- Beloof NOOIT geheimhouding; je kunt anders de leerling niet meer helpen en raakt verstrikt in je eigen gewetenskwesties.
- Geef de leerling nooit de schuld, hoewel zeditel f zo kunnen voelen.
- Veroordeel ouders of dad niet: hou je emoties in bedwang en hou rekening met loyaliteit en tracht ouders in hun waardetelaten n.
- Stel open vragen en vermijd juist gesloten en 'waar om' vragen.
- Ga achter de leerling staan en doe nooit iets achterhaaram; probeer wel de gevoelens (angst) te bespreken van het naar buiten komen. (het "onthemen")
- Handel professioneel en ken je grenzen; je bent geen hulpverlener.
- Bespreek het probleem met collega's, mentor, leerling begeleider en breng het in het zorgteam.

Je school of instelling zou een stappenplan dienen te hebben waarlangs professioneel gewerkt zou kunnen worden. Globaal zou aande volgende stappen pendedacht kunnen worden:

1. Vermoeden: signalen inventariseren, intern overleg, eventueel gesprek met leerling, observatie.
2. Overleg: in zorgoverleg, plan van aanpak maken, adviesvragen AMK, vertrouwensrelaties met leerling opbouwen en eventueel gesprek met ouders.
3. Uitvoering: van het plan van aanpak bespreken in het zorgoverleg.
4. Beslissing: bij bevestiging van je vermoeden hulp op gang brengen, verwijzen, c.q. melden bij AMK of Raad voor Kinderbescherming (crisis) en bespreek elke stap met leerling.
5. Evaluatie: in het zorgoverleg.
6. Nazorg: contact met leerling blijven houden.

Vooreen uitvoerige beschrijving wil ik verwijzen naar het info-boekje "Route bij mishandeling, verwaarlozing en seksueel geweld" dat gratis te bestellen is bij de GGD van Den Haag.

Het is altijd mogelijk om al in een vroeg stadium een gratis advies, c.q. consult te vragen bij instellingen als AMK, Raad voor Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg. Bij het AMK is het nog steeds mogelijk om anoniem advies, c.q. consult te vragen of een melding te doen. Alleen professionele hulpverleners kunnen niet aanoniem blijven ten opzichte van het gezin wanneer zij met het gezin een directe hulpverlening relatie hebben. Wil je echter wettelijk iets aande situatie en het bedreigde kind of jongere iets veranderen is het nodig dat er een

onderzoek door het AMK (of Raad) ingesteld kan worden van het kind en het gezin nodig spreken we van een verplichting om binnen vier weken na ontvangst van (kind/jongere/ouders) schriftelijk of mondeling van kort kom te een onderzoek van het AMK neer op het vol met ouders en kind, ouders motiveren voor hulpverlening. Als je als school een leerling hebt verwezen naar de klacht dat ze niets meer horen en dat het allemaal samenwerking tussen school en hulpverlening vaak irrationeel is, de bekendheid van elkaar is vaak de sterkste van het kind gekend wordt. In het onderwijs spreekt je het educatieve element: de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind is het voor de leerling belangrijk dat de leerling goed in zijn vel zit. In de hulpverlening daarentegen van het kind in het gezin centraal en dat hij op school wordt uitgedaagd van de hulpvraag van de leerling of verschillen zijn met de hulpvraag van de school. In het belang van het kind of van de leerling is de afstemming van de zoektocht tussen school en hulpverlening met de betreffende hulpverleners te blijven houden. Door elkaar te informeren leer je van elkaar en zal het werk veld.

en. Hiervoor heeft het AMK de naam en melding. Het AMK heeft de eerste melding van de betrokkene demelding op de hoogte stellen. In het gende: informatie winnen, gesprekken en eventueel verwijzen. In de vorm van hulpverlening hoor je vaak de veel te lang duurt. Hierdoor ontstaan de irritaties. Meestal heeft dit te maken met verschillende invalshoeken van waaruit naar de leerling wordt benaderd. Het is belangrijk om de leerling waar nodig te ondersteunen. Voor de kennis vergaart dit kan hij beter als hij een sociaal-emotioneel welbevinden heeft. Er van zijn ouders. Hierin kunnen grote verschillen zijn. Het is belangrijk om een goede samenwerking te bereiken. Na een verwijzing dien je dus contact te maken. Maak hierover met elkaar goede afspraken. Het is belangrijk om elkaar te informeren.

Drs. A.M.J.M. Donkers.

